

Beleidsplan Energie Coöperatie Bunnik 2019-2022

Versie 1.0
mei 2019

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Missie van de Energie Coöperatie Bunnik	4
3. Aanbod aan leden en ledenwerving	5
4. Randvoorwaarden bij ontwikkeling van duurzame energie projecten	8
5. Financiële participatie in energieprojecten en eigendomsverhoudingen	12
6. Inzet en begeleiding van vrijwilligers	14
7. Governance	15
8. Prioriteiten voor het komende jaar (2019)	17

1. Inleiding

Dit document geeft het beleid en de visie van onze energie coöperatie weer. Het gaat om zaken als onze eigen rol in de gemeente maar ook de randvoorwaarden rond de ontwikkeling van grootschalige zon- en windprojecten: wijze van participatie, eisen rond landschappelijke inpassing, locatiekeuze. Het beleidsplan geeft onze visie weer en is in principe voor 4 jaar (2019-2022).

We zullen de volgende zaken bespreken:

1. Missie;
2. Ons aanbod aan leden en ledenwerving;
3. De wijze waarop we ons duurzame energie aanbod willen vergroten;
4. De wijze hoe wij verzoeken of mogelijkheden tot samenwerking met andere initiatiefnemers zullen beoordelen;
5. Begeleiding en inzet van vrijwilligers;
6. Governance
7. Concrete prioriteiten voor 2019.

In december 2018 is al een Actieprogramma 2019-2020 gepubliceerd voor de (toen nog op te richten) energicoöperatie¹ waarin diverse voorgenomen activiteiten geschetst worden. Het genoemde Actieprogramma beschrijft de concrete activiteiten richting bewoners en ten behoeve van de energie transitie. Op basis van dat Actieprogramma heeft de gemeente Bunnik ook besloten om financiële ondersteuning te bieden aan de energicoöperatie voor de jaren 2019 en 2020. Het voorliggende beleidsplan geeft nadere invulling aan de wijze waarop we de voorgenomen acties willen uitvoeren: richting leden en vrijwilligers, richting samenwerkingspartners en welke randvoorwaarden we daarbij zullen hanteren.

¹ Zie: Coöperatie Duurzaam Bunnik -Actieprogramma 2019-2020, 6 december 2018

2. Missie van de Energie Coöperatie Bunnik

In de oprichtingsakte staat de missie van de ECB als volgt verwoordt:

Het doel van de coöperatie is:

- a) *bij te dragen aan de energietransitie en de daarbij behorende maatschappelijke ontwikkeling. Met dit doel voorziet de coöperatie in de stoffelijke behoeften van haar leden krachtens overeenkomsten, met hen gesloten in het bedrijf dat zij te dien einde ten behoeve van haar leden uitoefent of doet uitoefenen;*
- b) *het bevorderen van de sociale samenhang en brede participatie, in relatie tot bovenstaande doelen, binnen de Bunnikse gemeenschappen in het algemeen en de samenwerking tussen leden in het bijzonder;*
- c) *het bevorderen van betaalbare oplossingen voor minder draagkrachtige huishoudens en het voorkomen van “energie-armoede”, in relatie tot de bovenstaande doelen;*
- d) *het behartigen van de maatschappelijke belangen van haar leden;*
- e) *al hetgeen daartoe behoort of bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin.*

Het bedrijf dat de coöperatie uitoefent of doet uitoefenen richt zich op:

- a) *het produceren of doen produceren van duurzame energie in de gemeente Bunnik en de bredere regio, direct of indirect ten behoeve van de leden;*
- b) *het stimuleren van het gebruik van duurzame, lokaal opgewekte energie in de gemeente Bunnik;*
- c) *het collectief inkopen van energie en/of daaraan gerelateerde producten en/of diensten ten behoeve van haar leden;*
- d) *het bevorderen van energiebesparing door haar leden;*
- e) *het stimuleren en geven van voorlichting over duurzame woningverbetering in de gemeente, gericht op reductie van broeikasgassen en het bevorderen van een circulaire economie;*
- f) *het pleiten voor beleid op gemeentelijk en bovengemeentelijk niveau dat de duurzame energietransitie bespoedigd;*
- g) *het oprichten van, het deelnemen in of het samenwerken met organisaties met een aan het doel van de coöperatie verwante doelstelling of een doel dat daaraan bevorderlijk kan zijn;*
- h) *het sluiten van overeenkomsten met derden en het collectief inkopen van materialen en diensten op het vlak van duurzame energie en duurzame woningverbetering en alles wat daarmee samenhangt;*
- i) *het meefinancieren van toepassingen voor het gebruik van duurzame energiebronnen;*

Hoofdactiviteiten

We kunnen dus vijf terreinen onderscheiden waarop we activiteiten willen ontwikkelen:

1. Lokale productie van duurzame energie (zelf, door de leden of in samenwerking met derden);
2. Stimuleren van energiebesparing en duurzame woningverbetering;
3. Collectieve inkoop van energie en gerelateerde producten en diensten;
4. Voorlichting over energie: aan de leden of aan derden
5. Beleidsbeïnvloeding ter bevordering van onze missie.

Al deze activiteiten ontplooiën we primair voor onze leden. De kosten van lidmaatschap worden gehouden, zodat onze diensten breed toegankelijk zijn voor inwoners van Bunnik. Met onze activiteiten beogen we bovendien ook een stimulerend effect op de energietransitie voor de bredere Bunnikse gemeenschap.

Omdat we primair de belangen van onze leden behartigen, m.a.w. de mensen onze missie onderschrijven, zullen we dus niet perse de belangen van *alle* inwoners van Bunnik representeren.

3. Aanbod aan leden en ledenwerving

Streven naar snelle groei van aantal leden

Onze positie als partij in de energietransitie wordt mede bepaald door het aantal leden dat we achter ons weten staan. Hoe meer leden, hoe sterker onze invloed en onderhandelingspositie en hoe beter we zelf in staat zijn om energieprojecten te ontwikkelen. Daarom houden we de drempel voor lidmaatschap laag (lage contributie) en gaan we actief werven voor leden. Onze dienstverlening zal om lidmaatschap te stimuleren grotendeels beperkt zijn tot de groep van coöperatieleden.

Wie kunnen onzen leden zijn?

Volgens de statuten:

“Leden van de coöperatie kunnen zijn natuurlijke- of rechtspersonen, die ten tijde van de aanvaarding van het lidmaatschap woonachtig of gevestigd zijn in de gemeente Bunnik”

Concreet betekent dit dat onze leden kunnen zijn:

- particuliere woningeigenaren
- huurders
- organisaties, waaronder wijkverenigingen en bedrijven, die zijn gevestigd in Bunnik

Tegenover bedrijven moeten we zorgvuldig handelen om onze onafhankelijke status te garanderen.

We gaan daarom apart in op de positie van deze “bedrijfsleden”.

Welk aanbod hebben we voor particuliere leden?

We kunnen ons aanbod als coöperatieve vereniging onderverdelen naar :

- a) Zelf samen produceren van duurzame energie
- b) Samen inkopen van duurzame energie
- c) dienstverlening (w.o. warmtescans, energieadvies, huiskamerbijeenkomsten)
- d) belangenbehartiging naar overheid of initiatiefnemers
- e) financieel deelnemen aan energieprojecten van derden via de coöperatie

Ad a) Producteren en leveren van duurzame energie

Eén van onze belangrijkste speerpunten is de productie van duurzame energie ten behoeve van onze leden. Daarom proberen we zo snel mogelijk een eigen aanbod van lokaal opgewekte duurzame energie te ontwikkelen waarin de leden via de coöperatie participeren. Dit kan leiden tot een vraag aan de leden om een investering tegen een bepaald rendement. Dit kan zon- of wind zijn en in de toekomst mogelijk ook collectieve duurzame warmte (bodemwarmte, rioolwarmte, oppervlaktewater). In de verre toekomst kan hier ook het beheer van de infrastructuur bij horen, zoals een warmtenet of een lokaal elektriciteitsnet.

Ad b) Samen inkopen van duurzame energie

Zolang we nog geen eigen opwekking van duurzame energie hebben, kan worden besloten om voor leden een geschikt aanbod van marktpartijen te organiseren.

Criteria bij zo'n samenwerking met een energie-aanbieder zijn:

- het aanbod omvat duurzaam opgewekte energie dat in het jaarlijkse onderzoek van NGO's zoals GreenPeace, N&M, Consumentenbond bij de koplopers qua duurzaamheid zit , of
- indien het een nieuw bedrijf betreft, is selectie mogelijk als het bedrijf aannemelijk kan maken dat het ook een hoge score op duurzaamheid zou kunnen krijgen;
- het aanbod biedt voordelen voor leden die klant zijn en voor de coöperatie als geheel. Dit mag ook een niet-financieel voordeel zijn;

- het bedrijf is zelf een coöperatie of steunt de energie coöperaties

Ad c) Dienstverlening

De coöperatie zal aan leden diverse diensten bieden die in lijn zijn met de doelstellingen van de coöperatie. Hieronder vallen onder meer:

- beschikbaar maken van generieke informatie over technische oplossingen en subsidieregelingen;
- warmtescans, met de thermografische camera;
- advies over duurzame woningverbetering;
- huiskamerbijeenkomsten, waar informatie over woningverbetering wordt uitgewisseld;
- inkoopacties, voor bijvoorbeeld zonnepanelen, woningisolatie, warmtepompen;
- advies over aanbiedende bedrijven en offertes;
- specifieke informatie over geschikte subsidies, leningen en andere financiële regelingen;
- ondersteuning bij subsidieaanvragen;

Deze diensten zullen over het algemeen alleen voor leden beschikbaar zijn, personen die nog geen lid zijn wordt gevraagd alsnog lid te worden. Informatiebijeenkomsten en informatie via de website kunnen beiden een openbaar karakter hebben.

Ad d) Belangenbehartiging

Belangenbehartiging voor leden zal zich richten op diverse aspecten van de klimaattransitie. Te denken valt aan:

- overleg met de gemeente over wijktransitieplannen;
- overleg met de gemeente om procedures voor vergunningverlening bij woningverbetering te vereenvoudigen;
- overleg met woningcorporaties om huurwoningen te verduurzamen en daarmee energielasten te verminderen
- overleg met initiatiefnemers voor bijvoorbeeld een zonne- of windpark over financiële participatie, inpassing of locatiekeuze.
- pleiten voor oplossingen voor minder draagkrachtige bewoners in een (eigen) woning die aanpak vereist.

Ad e) financieel deelnemen aan energieprojecten van derden via de coöperatie

In Hoofdstuk 4 werken we onze randvoorwaarden voor deelname aan energieprojecten van derden nader uit.

Bedrijven als lid van de coöperatie, en samenwerking met bedrijven

Voor onze concrete belangbehartiging aan bedrijven, kunnen we ervan uitgaan dat we *alleen voor burgers en kleinere bedrijven (MKB)* een rol kunnen spelen. Grotere bedrijven hebben hun eigen professionals en informatie vanuit de branchevereniging zodat we voor deze groep weinig meerwaarde hebben, tenzij ze vanuit hun MVO beleid iets willen doen gericht op de lokale gemeenschap.

Deze MKB bedrijven kunnen bij de coöperatie:

- duurzame energie afnemen;
- hun dak beschikbaar stellen voor zonnepanelen;
- informatie verkrijgen over energiebesparende maatregelen.

Daarnaast zullen we met lokale installatie- en bouwbedrijven samenwerken om voor bewoner-leden een goed aanbod te krijgen voor verduurzamingsmaatregelen. Kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden en een goede prijs staan daarbij voorop.

Uitgangspunt bij samenwerking met (lokale) bedrijven is dat we voor onze leden als opdrachtgever van werkzaamheden een zo goed mogelijk aanbod proberen te krijgen. *Leden-bedrijven krijgen dus geen voorkeursbehandeling* bij aanbeveling van geschikte uitvoerders richting bewoners².

Wel proberen we ervaringen van bewoners als opdrachtgever te verzamelen en transparant te maken voor onze leden. Een faire weergave van eventuele klachten én de respons van uitvoerders is daarbij een aandachtspunt.

Kortom: advies en ondersteuning is alleen beschikbaar voor leden van de coöperatie, voor bedrijven als aanbieders van diensten geldt geen voordeel van lidmaatschap van de coöperatie.

Ledenwerving en -binding

We proberen zo snel mogelijk een flink aantal leden te werven.

Nu al heeft de energiegroep een mailinglijst met ruim 300 ontvangers, en daarvan heeft een 40-tal al aangegeven lid te willen worden van de nieuw op te richten coöperatie.

Landelijk gezien waren eind 2018 bijna 70.000 mensen lid van een energiecoöperatie, 0,4% van de Nederlanders is lid. In De Bilt heeft coöperatie BENG na 4 jaar 250 leden, ofwel 0,5% van de bevolking. In Wijk bij Duurstede heeft de coöperatie 250 leden, ofwel 1% van de bevolking.

Gezien de toegenomen aandacht voor het klimaatvraagstuk zouden we voor de komende 4 jaar kunnen mikken op 500 leden na 4 jaar (ruim 3% v/d bevolking).

Streefcijfers zijn daarom:

Eind 2019: 80 leden

Eind 2022: 500 leden

Communicatieplan

We maken jaarlijks een communicatieplan +agenda waarin we vastleggen welke acties we wanneer zouden willen doen.

² Bij inkoopacties kan *in geval van gelijkwaardige aanbiedingen* van bedrijven een voorkeur voor een lokaal bedrijf worden gehanteerd. Of het bedrijf al dan niet lid is van de coöperatie zal bij selectie geen rol spelen.

4. Randvoorwaarden bij ontwikkeling van duurzame energie projecten

Algemeen

Ontwikkeling van nieuwe lokale duurzame energieprojecten is de belangrijkste activiteit van de energiecoöperatie. Hierbij zullen we in veel gevallen samen moeten werken met professionele ontwikkelaars. Dit vraagt om een toetsingskader voor zulke samenwerking.

We kunnen als coöperatie ook onze eigen randvoorwaarden hanteren voor de kwaliteit van nieuwe energieprojecten, m.b.t. procesparticipatie, landschappelijke inpassing, ecologie, etc. Deze randvoorwaarden kunnen verschillen van de voorwaarden die de gemeente als vergunningverlener mag of wil hanteren.

Kortom, we kunnen 2 soorten criteria onderscheiden:

1. algemene eisen aan de (professionele) partij die het project ontwikkeld;
2. project-specifieke eisen (bijv. ruimtelijke inpassing).

Daarnaast moeten we een werkwijze ontwikkelen voor de financiële participatie in een energieproject. Dat behandelen we in Hoofdstuk 5.

Als *algemene criteria* voor samenwerkingspartners zullen we hanteren:

- a) Het gaat om een bonafide speler die naast de wettelijke bepalingen ook zelf goede spelregels over participatie en omgevingsmanagement hanteert. Voor energieprojecten geldt lidmaatschap van de brancheverenigingen die de naleving van gedragscodes van de eigen leden eisen. Dit betekent dat we voor deze technieken enkel samenwerken met de bij Holland Solar en NWEA of de koepel NVDE aangesloten bedrijven.
- b) We nemen de leidraad uit het Klimaatakkoord voor het streven naar 50% eigendom als uitgangspunt. ECB kan helpen met het mobiliseren van de deelnemers; de initiatiefnemer zal een serieus aanbod moeten doen.
- c) Voor gebieden die exclusief of deels voor energieproductie gebruikt zullen worden geldt het 'no net loss' en liefst 'net gain' principe rond natuur en milieu. Dit betekent dat het gebied er qua natuur en milieu op vooruit moet gaan (einde aan ploegen, bemesten, spuiten; aantoonbare toename biodiversiteit).
- d) Er moet door de ontwikkelaar een gedegen traject van omgevingsparticipatie zijn doorlopen, waarbij standpunten en belangen van direct omwonenden zijn geïnventariseerd en voldoende gehonoreerd.
- e) Indien er een gebiedsfonds wordt ingericht door de ontwikkelaar van een project dan hebben we als ECB medezeggenschap over de besteding van deze gelden. Als ECB streven we ernaar om een deel van de gelden te kunnen besteden aan nieuwe projecten die in lijn zijn met onze doelstellingen.

De *project-specifieke eisen* behandelen we hieronder afzonderlijk voor wind en voor (grootschalige) zonprojecten. Dit zijn voor de komende 4 jaar de meest kansrijke vormen van duurzame opwekking. Als er zich initiatieven met andere energiebronnen aandienen zullen we daar apart naar moeten kijken.

Beleidskader voor windenergieprojecten

Als ECB stellen we ons op het standpunt dat windenergie op land een onmisbaar onderdeel vormt om een duurzame energievoorziening op te bouwen. Bovendien is het ruimtebeslag van windenergie per MWh jaarlijkse energieproductie vele malen kleiner dan in geval van zonnevelden.

Wij kiezen er daarom voor om ook ontwikkeling van een windproject ter hand te nemen of initiatieven daartoe te ondersteunen, mits het op een geëigende plek gebeurt waar de overlast beperkt is.

Op basis van een recent onderzoek van de gemeente zijn er in het buitengebied van Bunnik een aantal plaatsen waar een of meer windturbines kunnen worden geplaatst. In de Regionale Energie Studie die in ontwikkeling is, schat men het (theoretisch) potentieel voor Bunnik op 15 -20 windturbines³.

Gezien deze situatie willen we als ECB in de loop van 2019 starten met de ontwikkeling van één windproject tezamen met:

- een professionele partij voor windprojectontwikkeling, die 50% eigendom kan krijgen;
- NMU en RESCOOP-NL voor inhoudelijke ondersteuning.

Belangrijke randvoorwaarden bij projectontwikkeling wind zijn voor ons:

- 1. We werken alleen samen met partijen die lid zijn van nationale branchevereniging (NWEA)***
- 2. We werken volgens de richtlijnen van de NWEA "Gedragscode Acceptatie & Participatie Windenergie op Land"⁴***
- 3. We ontwikkelen op een locatie waar de overlast voor direct omwonenden zo beperkt mogelijk is;***
- 4. We willen een (deel van) de opgewekte windstroom via een geschikte energieleverancier doorverkopen aan onze leden;***

Beleidskader voor zonne-energieprojecten

We kijken hier in eerste instantie alleen naar fotovoltaïsche zonne-energie (voor opwekking van elektriciteit). Thermische zonne-energie wordt vooral nog bijna alleen op gebouwen t.b.v. warm water productie toegepast⁵. Ook kijken we nu alleen naar grotere zonne-installaties met een opgesteld vermogen van tenminste 50 kWp (=ca. 200 panelen). Kleinere installaties zijn als energiecoöperatie niet effectief te ontwikkelen.

Ontwikkeling van zonneprojecten op daken is gewenst uit oogpunt van ruimtebeslag, maar ook tijdrovend en ingewikkeld. Daarom zullen we ook meewerken aan zonprojecten die op land geplaatst worden.

Dus:

We richten ons als ECB primair op ontwikkeling van zonne-energieprojecten op basis van fotovoltaïsche panelen en met een minimale omvang van ca. 50 kWp. Deze projecten kunnen zowel plaatsing op daken als op de grond betreffen.

Daarnaast kunnen leden worden ondersteund bij inkoop en installatie van zonnepanelen op de eigen woning of huurwoning.

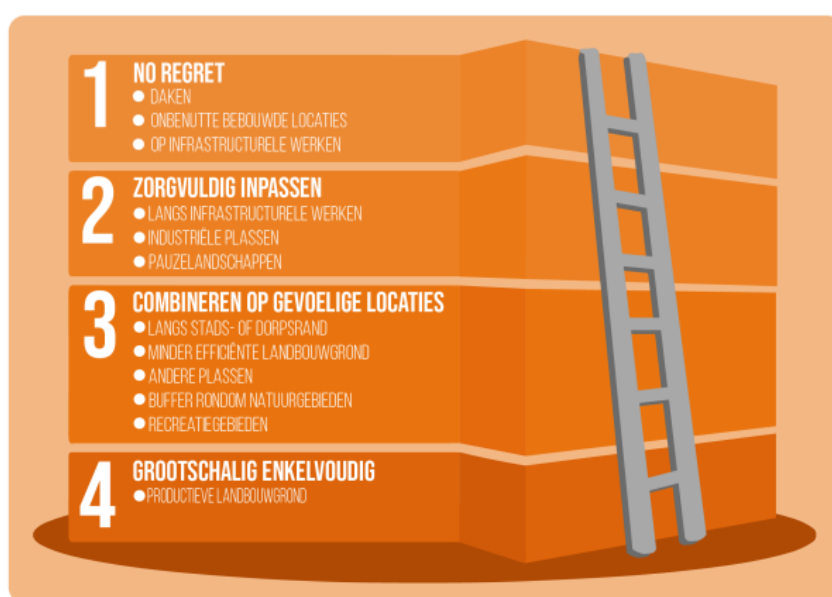
³ Zie https://www.utrecht10.nl/media/filer_public/7a/11/7a11f593-ac17-40b4-8d2b-c49c4c2ec308/u16_def_rapport_energieanalyse.pdf

⁴ Zie <http://www.nwea.nl/images/PDFs/20161215-Gedragscode-Acceptatie--Participatie-Windenergie-op-Land.pdf>

⁵ Op langere termijn kan zon-thermisch wellicht een rol gaan spelen in de warmtevoorziening van warmtenetwerken. Voor Bunnik is dat minder kansrijk.

Een belangrijk discussiepunt bij grootschalige zonneprojecten op land is de locatiekeuze. Er is begrijpelijke angst voor verlies aan natuur en landschap. Vanuit agrarische hoek is er ook weerstand om grond die eerder agrarisch werd gebruikt, te herbestemmen voor een zonnepark. Anderzijds is er vanuit de landelijke opgave voor duurzame energie op land een sterke noodzaak om alle beschikbare duurzame energiebronnen zo veel mogelijk te benutten. Indien goed ingepast en vormgegeven kan een zonneweide ook een kans zijn, met een winst voor natuur en landschap.

Om deze reden hebben de Natuur en Milieu Federaties de “Constructieve Zonneladder” ontwikkeld⁶, een aanpak om prioriteiten te stellen voor ontwikkeling van zonneprojecten op diverse soorten locaties. De Zonneladder heeft 4 treden, die staan voor bepaalde typen locaties:

Figuur 1: De Constructieve Zonneladder van de Natuur en Milieu Federaties.

Eigenlijk zou voor ieder type locatie een schatting moeten worden gemaakt van het technisch en economisch beschikbaar potentieel⁷. Vervolgens kan men een prioritering vaststellen voor de invulling van het potentieel waarbij:

- Hogere treden sneller en intensiever worden aangepakt door een relatief hoge bedekkingsgraad;
- Realisatie in de lagere treden aan strengere randvoorwaarden moet voldoen;
- Bij overaanbod onder aan de ladder initiatieven binnen de hogere treden voorrang krijgen.

Wij stellen ons tot doel om deze zonneladder als een uitgangspunt te hanteren bij de ontwikkeling van nieuwe zonprojecten door of in samenwerking met de ECB. We zullen daarbij relatief hogere streefcijfers (als percentage van het potentieel) hanteren voor projecten op de lagere treden van de ladder.

⁶ Zie https://www.natuurenmilieufederaties.nl/friksbeheer/wp-content/uploads/2019/01/De-constructieve-zonneladder_NMFs.pdf

⁷ Op ons initiatief hebben de energiecoöperaties in de Kromme Rijn Streek en de NMU een voorstel ontwikkeld om dit potentieel per trede te inventariseren. Er wordt nog getracht hiervoor financiering te vinden.

Probleem is wel dat concrete uitwerking van de ladder voor de Bunnikse situatie niet meteen klaarligt en er nu dus geen beleidsprioriteiten op gebaseerd kunnen worden.

Het lijkt verstandig om in 2019 in ieder geval een ruwe inventarisatie te maken van het potentieel per trede en dit vervolgens te gebruiken voor een onderbouwde beleidsnotitie over zonprojecten. Totdat die notitie beschikbaar is zullen we ons voor de eigen initiatieven beperken tot grotere daken (trede 1), al dan niet in combinatie met asbestsanering⁸.

Daarnaast zullen we ook samenwerken met partijen die het initiatief nemen om grootschalige zonneprojecten op land ontwikkelen, zolang ze aan onze algemene criteria en aan de onderstaande project-specifieke eisen voldoen.

Randvoorwaarden bij projectontwikkeling zon

- 1) We werken enkel met ontwikkelaars die bij de branchevereniging Holland Solar zijn aangesloten en derhalve de codes van die sector onderschrijven.***
- 2) Zolang er geen gedragscode vanuit Holland Solar beschikbaar is, hanteren we het de gedragscode en het participatiemodel van de NWEA, met aanpassingen vanuit de verschillen in techniek en in impacts;***
- 3) We werken alleen mee aan projecten waarbij is gezorgd voor een goede landschappelijke en ecologische inpassing, met oog voor biodiversiteit (net gain).***
- 4) We willen een (deel van) de opgewekte zonnestroom via een geschikte energieleverancier doorverkopen aan onze leden***
- 5) We streven naar een evenwichtige verdeling van projecten op de afzonderlijke treden van de zonneladder.***

⁸ Er loopt ook een project om cases te onderzoeken voor “Asbest-erf, Zon-erf” projecten, samen met buurcoöperaties in de Kromme Rijn Streek. Dit onderzoek zal na de zomer 2019 afgerond worden

5. Financiële participatie in energieprojecten en eigendomsverhoudingen

Als energiecoöperatie kunnen we 1) eigen duurzame energieprojecten ontwikkelen en 2) we kunnen deelnemen in projecten die worden geïnitieerd door andere partijen.

In het laatste geval moeten we nadenken op welke wijze we de financiële participatie willen vormgeven.

Vanuit de landelijke en gemeentelijke overheid wordt sterk aangestuurd op financiële participatie door lokale belanghebbenden bij grootschalige duurzame energie projecten.

Zo is in het nationale klimaatakkoord van december 2018 zijn onder meer afspraken vastgelegd over procesparticipatie, omgevingsparticipatie en een omgevingsfonds. Eén van de kernafspraken is als volgt:

*“Om de projecten voor de bouw en exploitatie van hernieuwbaar op land in de energietransitie te laten slagen, gaan in gebieden met mogelijkheden en ambities voor hernieuwbare opwekking, partijen gelijkwaardig samenwerken in de ontwikkeling, bouw en exploitatie. Dit vertaalt zich in evenwichtige eigendomsverdeling in een gebied **waarbij gestreefd wordt naar 50% eigendom** van de productie van de lokale omgeving (burgers en bedrijven). Investeren in een zon- en/of windproject is ondernemerschap. Dat vergt ook mee-investeren en risico lopen. Het streven voor de eigendomsverhouding is een algemeen streven voor 2030.”*

De gemeente Bunnik heeft in haar beleidskader zonnevelden als randvoorwaarde opgenomen:

“Elke initiatiefnemer die een zonneveld aanlegt dient bij de omgevingsvergunning een plan in voor participatie van inwoners van de gemeente Bunnik en omwonenden van het zonneveld. In dit plan dient te worden gestreefd naar 50% lokaal eigendom.”

De 50% lokaal eigendom die op landelijk en lokaal niveau wordt benoemd, is een belangrijk instrument waarmee we als energiecoöperatie een sterke rol kunnen opeisen bij projectinitiatieven van andere partijen. Maar het vergt ook wel een eigen beleid over welke rol we willen nemen met betrekking tot deze financiële participatie.

Uitgangspunt voor ons beleid zal zijn: **“het streven om (op termijn) 50% lokale eigendom en bijbehorende zeggenschap, te realiseren bij initiatieven van andere partijen op het gebied van duurzame energieopwekking.**

Onder “lokaal” verstaan we hier:

1. leden van de Energie Coöperatie Bunnik
2. leden van de energiecoöperaties in buurgemeentes: Houten, Wijk bij Duurstede, Utrechtse Heuvelrug, Zeist, De Bilt en Utrecht

Daarnaast kan, door ons of andere partijen, financiële participatie gerealiseerd worden vanuit Nederlandse huishoudens in andere gemeentes. Het is de vraag of we dit als “lokale participatie” willen bestempelen.

Daarnaast zijn er natuurlijk diverse modellen om de financiële participatie vorm te geven. Te noemen valt onder meer:

1. werving van participanten zonder eigen financiële betrokkenheid door ECB, bijv. door stempel van goedkeuring en mailing onder leden;
2. obligaties die kunnen worden aangeschaft via de coöperatie
3. participatie als mede-eigenaar van de op te richten energie-installatie

Bij de laatste variant kan er nog onderscheid gemaakt worden naar de verschillende stadia waarbij we als mede-eigenaar willen instappen in een ontwikkeltraject:

- bij de eerste planontwikkeling, vòòr vergunningverlening
- na vergunningverlening, maar voor subsidieverlening
- na subsidieverlening

Het risico dat participanten lopen, neemt natuurlijk sterk af bij elk volgend stadium, maar daarmee zal ook de prijs van participaties oplopen. Het verwachte rendement op de participaties zal uiteraard afnemen met het risico.

Deze 3 eerder genoemde modellen laten een toenemende graad van complexiteit en van financiële risico's voor de ECB zien.

Groot nadeel van de varianten 1 en 2 is echter dat ECB **geen mede-eigendom heeft en dus geen zeggenschap** over de inrichting en het beheer van het zonnepark. Bovendien is er aanzienlijk minder ruimte voor eigen inkomsten voor de coöperatie.

We zouden onze wijze van participatie volgens één van de volgende modellen kunnen vormgeven:

Model 1: Starten met laag-risico, maar geen invloed

Om geen onnodige risico's te lopen, zal ons voorkeurbeleid zijn om achtereenvolgens één of meer van de bovenstaande 3 modellen te hanteren bij projecten waar van ons een rol wordt gevraagd. Dus we beginnen bij de meest eenvoudige vorm, model 1 "werving", welke kan worden gevolgd door "obligaties". Als hiermee ervaring is opgedaan kunnen we overgaan tot de 3e vorm, participatie als mede-eigenaar.

Model 2: Matig risico, wel invloed

We halen bij leden geld op voor een risicodragende lening, maar in een fase dat het risico beperkt is, bijv. na subsidieverlening, maar "pre-construction". Voordelen zijn dat het rendement beter is, dat er ruimte is voor inkomsten voor coöperatie en dat je meer invloed hebt. Het financieel rendement blijft in dit model veel meer binnen de lokale omgeving.

Dit is het model dat het gros van de windcoöperaties hanteert. Bijvoorbeeld de coöperatie [Betuwewind](#) heeft op deze wijze enkele miljoenen aan risicodragend kapitaal opgehaald bij hun leden zodat ze nu voor ca. 50% eigenaar zijn van een windproject. Zie ook voor een voorbeeld ook de participatieovereenkomst van de Windvogel (bijlage)

Model 3: Mix variant

Bij de grote projecten zoals die nu in de pijplijn zitten kan worden overwogen om een mix van mogelijke participatievormen te hanteren, bijvoorbeeld "werving" zonder betrokkenheid plus een batch risicodragende inleg. Leden zouden zelf kunnen kiezen op welke manier ze via ons willen beleggen.

Wet op het financieel toezicht

Als we effecten aanbieden vallen we in principe onder de Wet op financieel toezicht. Er is dan in beginsel een door de AFM goedgekeurd prospectus vereist. Echter als met de uitgifte van effecten minder dan € 5 miljoen wordt opgehaald geldt een vrijstelling op de prospectusplicht⁹.

⁹ Zie <https://www.hieropgewekt.nl/kennisdossiers/postcoderoosproject-en-wft-what-fk>

6. Inzet en begeleiding van vrijwilligers

Tot nu draaiden activiteiten van de Energiegroep voor 100% op inzet van vrijwilligers. Er is nu een groep van 10-15 personen die meer of minder intensief werk doen voor de Energiegroep:

- 9 warmtescanners, waarvan een 5-tal ook beschikbaar is als “energie-ambassadeur”;
- 4-5 personen die andere klussen doen.

Het is van groot belang om deze groep te behouden en ze uit te breiden.

Behoefte is vooral aan:

- mensen die willen organiseren en administratieve klussen doen;
- mensen met financiële en/of juridische kennis;
- website beheer.

De meest vrijwilligers hebben een technische of natuurwetenschappelijke achtergrond, soms ook enige bouwkundige kennis. Cursussen voor vrijwilligers worden regelmatig aangeboden door NMU, samen met Energie-U (Utrecht), bijv. voor warmtescannen of voor ambassadeurs. Een 6-tal mensen heeft zo’n cursus gedaan.

Naast interne, organisatorische klussen kunnen vrijwilligers ingezet worden voor:

- warmtescans van woningen, en rapportage daarover;
- eenvoudige adviezen over te nemen stappen in een woning;
- advies over mogelijkheden zonnepanelen;
- Advies over subsidies.

Zaak is hierbij om de grenzen te bewaken hoever men mag gaan in de advisering, en de (bouwkundige) risico’s van bepaalde maatregelen duidelijk te onderkennen. Beter is te spreken over een “gesprek” dan over een “advies”. Er moet altijd duidelijk vermeld dat men geen gecertificeerd expert is, hooguit ervaringsdeskundige.

Begeleiding van vrijwilligers is nu vooral beperkt tot inwerkfase, het is simpelweg niet mogelijk om kwaliteitscontrole te doen op alle scanrapporten (enkele tientallen per winter).

Wel kunnen vrijwilligers altijd hulp inroepen van meer ervaren persoon binnen de groep.

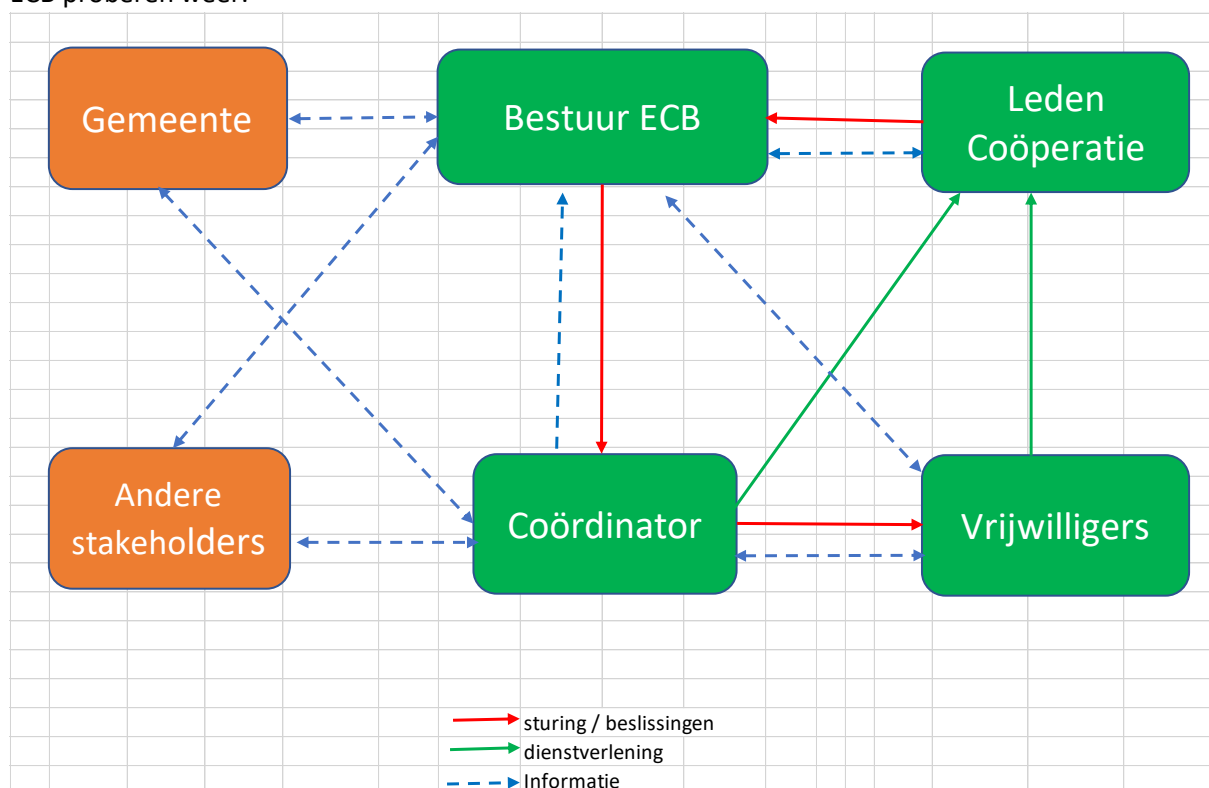
Om vrijwilligers betrokken te houden kunnen we denken aan:

- een borrel met het bestuur;
- ze in het zonnetje zetten op een ledenavond of in de nieuwsbrief;
- een presentje na een intensieve periode.

Wat ook aandacht verdiend is de verhouding tussen een eventuele betaalde kracht en de onbetaalde vrijwilligers. Transparantie over de taken en de ureninzet van de betaalde kracht kunnen daarbij helpen.

7. Governance

In onderstaand schema geven we de informatiestromen en de manieren van aansturing binnen de ECB proberen weer:

We zien dat dienstverlening plaats vindt vanuit vrijwilligers en coördinator naar de leden van de coöperatie. Vrijwilligers worden primair aangestuurd door de coördinator, terwijl de coördinator wordt aangestuurd door het bestuur. De leden kunnen middels een ALV besluit het bestuur opdrachten geven. Verder zijn er diverse informatiestromen, ook vanuit de gemeente richting coördinator en bestuur. De gemeente heeft geen zeggenschap over beleid van de ECB, maar er is wel regelmatig informeel overleg. Ook met andere stakeholders (bedrijven, projectontwikkelaars, NMU, REScoopNL, etc.) is er meer of minder intensieve informatie-uitwisseling. Informatie van leden, vrijwilligers, gemeente en andere stakeholders zal meestal door de coördinator worden gefilterd voordat het richting bestuur gaat, maar het kan ook rechtstreeks.

Klachtenafhandeling:

Klachten van leden gaan in eerste instantie naar de coördinator, als dit geen oplossing biedt, kan het bestuur aangesproken worden. De coördinator informeert het bestuur als de eerste reactie niet genoeg blijkt.

Klachten van vrijwilligers gaan ook naar de coördinator met een CC naar het bestuur. De coördinator probeert eerst oplossing te bieden, als dit niet lukt wordt het bestuur erbij betrokken.

Mandatering coördinator:

De coördinator wordt door het bestuur gemandateerd voor diverse dagelijkse beslissingen, onder regime van het Bestuursreglement.

Een mandaat voor betalingen via de bank is wenselijk, tot een maximum van € 1000 per betaling.

Overleg met en informatie van coördinator naar (een deel van) het bestuur zal in principe op basis van het onderstaande schema plaatsvinden. In de meeste gevallen zal slechts 1 of 2 bestuursleden geraadpleegd of geïnformeerd worden. Voor financiële kwestie zijn dit de penningmeester en de secretaris, voor andere zaken de secretaris en/of de voorzitter. Alleen in zwaarwegende gevallen wordt het hele bestuur geraadpleegd.

Onderwerp/actie	Toestemming bestuur vooraf	Informereren bestuur 1 week vooraf	Informereren bestuur achteraf	Geen overleg met bestuur
Betalingen tot €500				x
Betalingen € 500-€1000			x	
Betalingen boven € 1000	x			
Jaarlijks terugkerende verplichting onder € 500		x		
Jaarlijks terugkerende verplichting boven € 500	x			
Afwijking begroting (boven € 500)	x			
Samenwerking of afspraken met consequenties voor leden	x			
Afspraken met gemeente			x	
Samenwerking of afspraken die terugkerende, niet-financiële verplichtingen voor ECB vastleggen.	x			
Nieuw aanbod aan leden	x			
Afhandeling klachten van leden (1e ronde)				x
Afhandeling klachten van leden (2e en hogere rondes)		x		
Afhandeling klachten van vrijwilligers (1e ronde)			x	
Afhandeling klachten van vrijwilligers (2e en hogere rondes)	x			
Nieuwsbrieven en andere communicatie			x	

8. Prioriteiten voor het komende jaar (2019)

De gemeente heeft ons subsidie voorstel goedgekeurd, waarmee onder andere een 0,2 fte coördinator aangesteld kan worden. Voorwaarde die de gemeente wel stelde is “dat dat er nog niet aan het onderwerp windenergie gewerkt mag worden, totdat wij als gemeente hiervoor richtlijnen/beleidskaders hebben gemaakt”. Hoe we deze voorwaarde precies moeten interpreteren is nog onderwerp van overleg. Het belangrijkste lijkt te zijn dat we de gemeente niet overvallen met publiciteit over een initiatief, zolang zij hun eigen beleidskader nog niet klaar hebben.

Gezien het voorgaande hebben we voor het komende jaar als belangrijkste prioriteiten:

1. Ondersteuning bij woningverbetering
2. Ontwikkeling van zon op dak project (o.b.v. Postcode roos of certificaten)
3. Ledenwerving en communicatie
4. Betrokkenheid bij ontwikkeling van grootschalige energieprojecten
5. Beïnvloeding beleid gemeente
6. Interne organisatie

Prioriteiten tot de zomer

Vòòr de zomervakantie moeten we vooral proberen onszelf te profileren als nieuwe organisatie waar mensen lid van moeten worden, om: 1) mee te kunnen doen in een concrete actie (“zelf handelen”) en 2) steun te geven aan sympathieke club die in het verleden hen al heeft ondersteund (“loyaliteit”).

Een inkoopactie zonnepanelen zal in najaar 2019 of voorjaar 2020 worden ingezet als middel om bekendheid te krijgen en leden te werven.